

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого
Загальноуніверситетські кафедри
Кафедра музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Чхатарашвілі І. ЧХАТАРАШВІЛІ-
ПЕТРАШ
« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРІЯ МУЗИКИ ТА БАЛЕТНИЙ КЛАВІР»

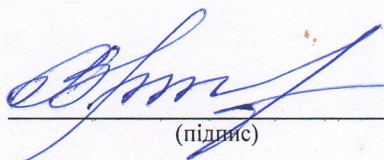
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
спеціальність В6 Перформативні мистецтва
спеціалізація В6.01 Сценічне мистецтво
освітня програма Режисура балету (II курс)

Розробник: Фількевич Галина Миколаївна, кандидат мистецтвознавства,
доцент, кафедра музичного виховання.

Викладач: Фількевич Галина Миколаївна, кандидат мистецтвознавства,
доцент, кафедра музичного виховання.

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музичного виховання
протокол від «26» серпня 2026 року №10

Завідувач кафедри

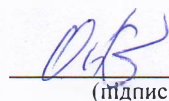

(підпис)

Валентина МУСІЄНКО

РПНД погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Доцент,
заслужений працівник культури України

(підпис)

Ольга БІЛАШ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,
Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ №____
(підпис) (ПІ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Форма навчання		
	Денна		Заочна
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова		
Курс	II		
Семестр	3	4	
Кількість кредитів	4		
Загальний обсяг годин	120		
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні		
	20	20	
	Семінарські		
	—	6	
	Практичні		
	10	—	
	Індивідуальні		
	—	—	
	Самостійна робота		
	30	34	
Вид підсумкового контролю	залік	іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: оволодіти знаннями з основ теорії музики та побудови балетного клавіру.

Завдання: вивчення засад музичної грамоти, особливостей музичних форм і жанрів для здійснення творчо-хореографічних задумів.

Передумови для вивчення: засвоєння попередньої навчальної дисципліни «Історія музики».

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

РН1 – володіти засадами музичної грамоти, особливо метро-ритмічних структур;

РН2 – знати особливості різних музичних форм і жанрів;

РН3 – вміти використовувати здобуті знання в роботі балетмейстера.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: наявність фортепіано, аудіо- та відеоапаратури і дисків, нотної літератури, навчальних посібників.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
III курс / 3 семестр														
Тема 1. Музика як вид мистецтва	6	4		—			2							
Тема 2. Засади музичної грамоти	34	8		8			18							
Тема 3. Музичні структури і пластичне мислення	20	8		2			10							
Разом:	60	20		10			30							
III курс / 4 семестр														
Тема 4. Музичні жанри і балетна музика	20	8	2				10							
Тема 5. Синтез мистецтв у сучасних балетних виставах	26	8	4				14							
Тема 6. Балет та екранні види мистецтва	14	4	—				10							
Разом:	60	20	6				34							
УСЬОГО:	120	40	6	10			64							

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема I. Музика як вид мистецтва.

Основні поняття: музика у просторі мистецтв; специфіка музичного мистецтва; засоби музичної виразності; тембри музичних інструментів та їх виражальні можливості; терміни «клавір» і «партитура».

Ключові слова: інтонація, мелодія, гармонія, лад, ритм, темп, діапазон, регістр, тембр, клавір, партитура.

Література: Фількевич Г. Засади музичних знань: навчально-методичний посібник. Київ: НАКККіМ, 2022.

Фількевич Г. Основи балетного клавіру та партитури: навчальний посібник. Київ: Stylos, 2010. Розділ IV. – с. 62–118.

Фількевич Г. Співдружність муз. Театр – музика – кіно. Київ: ЗАТ «Віпол», 2005.

Тема II. Засади музичної грамоти

Основні поняття: система запису музичних звуків; ритм–метр–розмір; ладова система, тональність; темп і динаміка; знаки скорочення і спрощення нотного письма; музична фактура та музичні склади.

Ключові слова: музичний звук, нота, нотоносець, ключі; тривалість, такт; ліга, вольт, арпеджіо, трель, тремоло; мажор, мінор; монодія, гомофонія, поліфонія.

Література: Фількевич Г. Засади музичних знань: навчально-методичний посібник. Київ: НАКККиМ, 2022.

Андреєва О. Основи музичної грамоти. Київ: Музична Україна, 1960.

Тема III. Музичні структури і пластичне мислення.

Основні поняття: період як основа малих і великих музичних форм; основні принципи формоутворення; поліфонія і пластика; сюїта; сонатно-симфонічний цикл; музичні форми і хореографічні композиції.

Ключові слова: період, речення, фраза, мотив; повторність, видозмінення, контраст; варіації, рондо, канон, фуга; сюїта; соната, симфонія, концерт; хореографічне прочитання музичних творів різних форм.

Література: Фількевич Г. Основи балетного клавіру та партитури: навчальний посібник. Київ: Stylos, 2010. Розділ I. – с. 5–24.

Юцевич Ю. Музика. Словник – довідник. Тернопіль: Богдан, 2009.

Тема IV. Музичні жанри і балетна музика.

Основні поняття: танцювальні жанри; жанри інструментальної музики та програмної симфонічної музики; музичні жанри як матеріал для балетних постановок; роль танцювальних сцен в опері, опереті, мюзиклі, рок-опері.

Ключові слова: ноктюрн, прелюдія; вальс, мазурка, полонез, чардаш, танго, фокстрот, рок-н-рол; симфонічна поема і програмна симфонія; опера, оперета, мюзикл, рок-опера.

Література: Фількевич Г. Основи балетного клавіру та партитури: навчальний посібник. Київ: Stylos, 2010. Розділ II. – с. 25–45.

Юцевич Ю. Музика. Словник – довідник. Тернопіль: Богдан, 2009.

Тема V. Синтез мистецтв у сучасних балетних виставах.

Основні поняття: передумови виникнення жанрових різновидів сучасного балету; характерні особливості нових балетних жанрів; образотворче мистецтво – музика – балет; перформанс та інсталяція в сучасних балетних постановках.

Ключові слова: дансантизм, contemporary dance, танцсимфонія, хореодрама, неофольклорна хвиля, балет-ораторія, компілятивна вистава; перформанс, інсталяція.

Література: Фількевич Г. Синтез мистецтв і сучасна хореографія: навчальний посібник. Київ: ПП Кльоц А. О., 2016. Фількевич Г. Синтез мистецтв і сучасна хореографія: навчальний посібник. Київ: ПП Кльоц А. О., 2016.

Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи XX ст.: Монографія: Харків: ХДАК, 2009.

Тема VI. Балет та екранні види мистецтва.

Основні поняття: балет і кіно, види взаємодії; балет і телебачення, хореографічні стилі і телевізійні засоби.

Ключові слова: екранізація балетних вистав, танець як основа кінодії; жанри балетних телепередач, телебалет.

Література: Фількевич Г. Синтез мистецтв і сучасна хореографія: навчальний посібник. Київ: ПП Кльоц А. О., 2016.

Фількевич Г. Музика і кіно. Статті, лекції, нариси-спогади. Київ: ПП Кльоц А. О., 2014. – С. 124–147.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Пояснення основних положень теоретичного матеріалу.
2. Рекомендації стосовно практичного матеріалу за III – VI темами.
3. Пояснення змісту самостійної роботи за всіма темами.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
I.	Виразальні можливості інструментів основних груп симфонічного оркестру	Письмово	25
II.	Проаналізувати основні параметри запропонованого музичного твору: ритм, метр, розмір; лад; темп; динаміка та ін.	Усно	20
III.	1. Сюїта як циклічна форма інструментальної музики. 2. Сюїта в балеті.	Письмово	25
IV.	Жанри програмної симфонічної музики як матеріал для балетних постановок	Письмово	10
V.	Фольклорний напрям у балетному мистецтві XX – початку XXI ст.	Письмово	14
VI.	1. Кіноекранізація балетів. 2. Телебалет.	Письмово	10

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
1. Змістовність та ємність відповідей	6
2. Самостійність мислення	5
3. Вчасність виконання завдань	4

7. ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль – залік у 3 семестрі.

Критерії оцінювання при поточному контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
1. Систематичність відвідування аудиторних занять	2 бали за 1 заняття (3 семестр) 1 бал за 1 заняття (4 семестр)
2. Виконання самостійних робіт (за зазначеними вище критеріями)	Бали зазначені попередньо

Підсумковий контроль – екзамен у 4 семестрі.

Критерії оцінювання при підсумковому контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
1. Систематичність відвідування аудиторних занять	2 бали за 1 заняття (3 семестр) 1 бал за 1 заняття (4 семестр)
2. Виконання самостійних робіт (див. критерії вище)	Див. вище
3. Змістовність відповідей на екзамені	5

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

II курс / 3 семестр:

За результатами поточного контролю та самостійної роботи			Сума балів
T I	T II	T III	
35	30	35	100

II курс / 4 семестр:

За результатами поточного контролю та самостійної роботи				Сума балів
T IV	T V	T VI	Екзамен	
16	24	20	40	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах	

		обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- Фількевич Г. Засади музичних знань: навчально-методичний посібник. Київ: НАКККиМ, 2022.
- Фількевич Г. Основи балетного клавіру та партитури: навчальний посібник. Київ: Stylos, 2010.
- Фількевич Г. Синтез мистецтв і сучасна хореографія: навчальний посібник. Київ: ПП Кльоц А. О., 2016.

Допоміжна

- Андреева О. Основи музичної грамоти. Київ: Музична Україна, 1960.
- Загайкевич М. Українська балетна музика. Київ: Музична Україна, 1959.
- Лебедєв В. Словник-довідник з інструментознавства: навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2010.
- Майбурова К. Музичні жанри. Київ: Музична Україна, 1959.
- Станішевський Ю. Балетний театр Європи. Київ: Музична Україна, 1995.
- Фількевич Г. Основи теорії музики: методичні рекомендації. Київ: КДІТМ, 1990.
- Фількевич Г. Співдружність муз. Театр–Музика–Кіно. Київ: ЗАТ «Віпол», 2005.
- Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст.: Монографія: Харків: ХДАК, 2009.
- Юцевич Ю. Музика. Словник – довідник. Тернопіль: Богдан, 2009.